

BREZOVÁČIK

Školský časopis: Špeciálnej základnej školy v Senici, Brezová 1
Školský rok 2023/2024 – Číslo: 8 (január – apríl)

Autor: Erika Veselá, žiačka A8

~ OBSAH ~

Zimné účelové cvičenie

Beseda s plavčíkom

Blší trh

Zelená škola – potraviny

Stop - palmový olej

Marec mesiac knihy

Deň vody

Veľkonočné vajíčko

Veľkonočná omalovánka

Informácie

Zimné účelové cvičenie

V stredu ráno 31. januára nás čakalo vetrené a mrazivé počasie. To nás, ale neodradilo a v rámci zimného účelového cvičenia sme hneď prvú vyučovaciu hodinu všetci žiaci druhého stupňa išli na dlhšiu prechádzku. Po ceste sme opäť navštívili našich obľúbených psíkov v Senickom útulku. Približne o hodinu sme prišli na miesto, kde nás čakal pán Caboň spolu so psíkmi, ktorí nás privítali svojim hlasným štekotom. Z tejto trochu dlhšej vychádzky sme mali všetci radosť a vôbec nám nevadilo, že vonku mrzne a fúka. Líca nám premrzli do červena, nohy nás boleli, ale prechádzka, nám veľmi prospela. Do školy sme sa vrátili trošku unavení, ale s veľkou chuťou na dobrý obed.

Timea Prsteková, žiačka A7

Beseda s plavčíkom

27. marca nás poctil svojou návštevou plavčík pán Andrej Laho so svojou milou kolegyňou pani Kadličkovou. Pán Laho nám porozprával veľa zaujímavostí o svojom povolaní. Pán plavčík nám tiež vysvetlil, ako sa máme správať na plavárni, alebo na verejnom kúpalisku. Okrem pravidiel nám porozprával, aké úrazy pri ich porušovaní by sa mohli stať a ako tieto úrazy ošetrujú. Tiež sme si vyskúšali, ako sa ošetrujú rôzne úrazy a tiež dýchanie z úst do úst a masáž srdca. Beseda s plavčíkom bola veľmi zábavná a poučná. Tešíme sa na leto, keď pôjdeme na plaváreň alebo na kúpalisko.

Timea Prsteková

Blší trh

Dňa 28. 2. 2024 sa v našej škole uskutočnil blší trh. Každý rok sa na túto akciu veľmi tešíme. Na výber bolo veľa oblečenia, hračiek, kníh a rôznych iných zaujímavých vecí. Každý, kto sa prišiel pozrieť neodišiel naprázdno. Okrem toho sme si mohli preskúšať počítanie peňazí a niektorí menší spolužiaci, ktorí nikdy ešte sami nenakupovali si mohli vyskúšať, aké to je nakupovať. Ďakujeme pani učiteľke Lebánkovej, ktorá nám náš obľúbený Blšíak, vždy perfektne pripraví. Už teraz sa tešíme na budúci rok.

Kristína Masrnová, žiačka A9

Zelená škola - potraviny

Každá škola, ktorá je zapojená do programu „Zelená škola“ si vyberá prioritnú tému, v ktorej sa chce zlepšiť a realizovať praktické kroky k riešeniu problematiky životného prostredia. Tento školský rok je naša škola zapojená do témy „Potraviny.“ Aktivity, ktoré boli schválené v Environmentálnom akčnom pláne sa realizujú a prelínajú celým výchovno-vzdelávacím procesom. Hlavným cieľom je znížiť potravinový odpad v školskej jedálni o 10% do konca školskom roku 2023/24. Ako na to? V prvej rade sme sa zamysleli a pri audite sme zistili, že do potravinového odpadu sa v kuchyni dáva aj odpad, ktorý môžeme od potravinového oddeliť. Ide hlavne o šupky z koreňovej zeleniny, šupky zo zemiakov a podobne. Naše pani kuchárky preto zariadili, aby tento bioodpad bol rovno odseparovaný. Ten pravidelne vynášajú na náš Kompost žiaci, ktorí pracujú v rámci praxe v kuchyni. Okrem tohto samozrejme všetky pani učiteľky v spolupráci s kuchárkami apelujú na všetky deti, aby svoj obed, ktorý dostanú zjedli a čo najmenej jedlo vynášali do odpadu.

Mgr. Monika Šimlingerová

STOP - Palmový olej

Palmový olej sa získava z palmy olejnej. Pri izbovej teplote je v polotuhnej forme a má žltohnedú farbu. **Produkcija palmového oleja je však pre planétu veľmi škodlivá!** Pri spracovaní a výrobe palmového tuku, alebo oleja sa znečisťuje ovzdušie. Továrne produkujú dusivý, štiplavý dym, ktorý sa vypúšťa do vzduchu. Problém je aj odpad, ktorý vzniká pri jeho spracovávaní. Ten továrne vypúšťajú do vody, čo znehodnotí celý vodný ekosystém. Ohrozené sú ryby, vtáky, rastliny, ale aj zdroje pitnej vody, pre ľudí. Okrem znečisťovania prírody vzniká aj ďalší problém. Pri jeho výrobe sa často využíva nelegálna detská práca a takzvané novodobé otroctvo. Deti a dospelí, tam pracujú v nevyhovujúcich podmienkach a za minimálnu mzdu a preto sa ocitajú na okraji veľkej chudoby. **Výroba palmového oleja má ďalekosiahle následky.** Kvôli nemu jeho výrobcovia vypalujú, alebo vyrubujú pralesy a na miesto nich masívne vysádzajú palmy. Ohrozené sú pralesy v Brazílii v Indonézii a Malajzii. Amazonský prales prišiel od augusta 2020 do júla 2021 o 13 235 km štvorcových, čo je najviac od roku 2006. Počas roku 2022 od januára do marca, prišiel Amazonský prales o najrozsiahlejšiu časť lesa v histórii. Tento rok sa toto číslo zvýšilo až o 64%, čo je 941,34 km štvorcových. Pre lepšiu predstavivosť na tejto rozlohe by mohlo byť napríklad 132-tisíc futbalových ihrísk. Všetky zvieratá, ktoré tam žili boli násilne vyhnané, zabité, alebo uhoreli pri požari, či zomreli hladom. Najohrozenejšie druhy živočíchov sú najeme: orangutany, slony, nosorožce, jaguáre, tigre a rôzne druhy vtákov. Za posledných 16 rokov zomrelo takmer 100 000 orangutanov!

Vypal'ovanie pralesa

Prales po vypálení

Vyrábaný prales

Žničený kus pralesa

Kde sa najčastejšie palmový olej alebo tuk nachádza? V prvom rade sú to bežné potraviny. Napríklad: tuky na vyprážanie, majonézy, omáčky, sušienky, koláče, čokolády, zmrzliny a mnoho iných potravín. Nachádza sa aj v kozmetike: mydlá, šampóny, krémy, telové mlieka, pleťové vody, rúže a podobne. Ďalej kožiarsky priemysel, textilný priemysel, kovopriemysel, chemický priemysel... Je toho veľa, kde sa bohužiaľ palmový olej nachádza. **Je palmový tuk či olej zdravý?** Hlavné zdravotné problémy, ktoré sú spojené s konzumáciou potravín, ktoré obsahujú palmový olej, súvisí hlavne s vysokým obsahom nasýtených tukov. Tie sú známe tým, že zvyšujú hladinu „zlého“ cholesterolu, ktorý postihuje srdce, cievy a vysoký krvný tlak a kvôli vysokému obsahu kalórií aj obezitu. **A prečo sa používa aj keď vieme, že zdraviu škodí?** Je výrazne lacnejší, ako iné rastlinné oleje. Má nízke náklady a vysokú produkciu. **Ako môžeme pomôcť prírode a svojmu zdraviu?** Ak sa rozhodneme pomôcť prírode je dôležité sa zamyslieť, čo budeme kupovať. Začať môžeme napríklad aj tým, že budeme pozerat' na obal, aké má produkt zloženie. Nielen, že pomôžeme prírode, ale aj svojmu zdraviu. Pre lepšiu orientáciu je na produktoch bez palmového tuku na obale malá etiketa, ktorá znázorňuje palmu.

Mgr. Monika Šimlingerová

Marec mesiac knihy

V mesiaci marec sa postupne všetci žiaci druhého stupňa vybrali do Záhorskej knižnice v rámci mesiaca knihy. Strávili tam veľmi príjemné chvíle. Dozvedeli sa veľa nových vecí o knihách, a o fungovaní knižnice. Niektorí žiaci si dokonca vybavili preukaz do knižnice a hneď si požičali knihu. Veľmi radi sa tam opäť vrátia.

Mgr. Anetta Lebánková

Deň vody

Voda je všade okolo nás. Voda je v ovzduší vo forme oblakov a hmly. Voda je na zemskom povrchu vo forme riek, potokov, jazier, morí, oceánov, alebo ľadovcov. Voda je pod povrchom, je v rastlinách, je v každom živom organizme. Je jedinečná a nenahraditeľná. To si často vôbec ani neuvedomujeme. A práve preto sa Valné zhromaždenie OSN rozhodlo, že 22. marec sa stane „Svetovým dňom vody“. Tento deň nám má tú jedinečnosť a nenahraditeľnosť tejto vzácnej tekutiny pripomínať. Bohužiaľ, je voda pre nás tak samozrejmá, každodenná a bežná, že jej prítomnosť si zväčša vôbec neuvedomujeme. Napriek tomu sú vo svete stále viac, ako dve miliardy ľudí, ktorí trpia nedostatkom pitnej vody. U nás v Spojenej škole si túto problematiku uvedomujeme a preto sme si v tento deň pripravili zaujímavú rozhlasovú reláciu o vode. Žiaci II. stupňa tiež si mali možnosť vyskúšať vedomostný kvíz o vode. Žiaci I. stupňa robili pokusy s vodou, vytvorili rôzne plagáty, koláže a obrázky. Žiaci sa tiež so svojimi učiteľmi rozprávali o problematike s pitnou vodou, o znečisťovaní vody a ako sami môžeme prispieť k zlepšeniu kvality, či ochrane vody.

Mgr. Monika Šimlingerová

Vel'konočné vajíčko

Vel'konočné zdobené vajíčka, alebo aj inak povedané kraslice, už neodmysliteľne patria k Vel'kej noci a to takmer v každej domácnosti. Vajce bolo už od dávnych čias považované za symbol plodnosti. Vajíčko symbolizovalo znovuzrodenie a spájalo sa s príchodom jari. Viete odkiaľ sa vzali maľované vajíčka? Najstaršie kraslice sú známe z pohrebísk v Prednej Ázii. Pôvodne tam ľudia dávali vajcia surové, ako symbol života a znovuzrodenia. Neskôr začali ľudia vajíčko dokonca oživovať farbami na znak prebudenia. Kraslice, ako predkresťanský symbol jarného oživenia si prispôsobila cirkev a v 12. storočí nariadila ich svätenie. Ženy a dievčatá pripravovali kraslice na Vel'konočný pondelok svojim šibačom alebo oblievačom, ako dar lásky. Kraslica môže byť zdobená zo slepačieho, kačacieho, husacieho alebo iného vajíčka, Aj v súčasnosti stále patrí k symbolom Vel'kej Noci. Vyrábajú z uvarených alebo aj z vyfúknutých vajec. Zdobia sa celou radou techník. Jednoduchým farbením, maľovanie voskom, gravírovaním, oblepovanie slamou, drôtovaním vajíčka, vyškrabovanie vajíčka do farby, madeirové vajíčka do ktorých sa vrtajú malé dierky a mnoho iných zaujímavých techník. Každý región Slovenska si vytvoril vlastné formy zdobenia vajíčok a unikátne postupy ich skrášľovania. Všetky techniky sú jedinečné, aj jednotlivé vzory boli typické pre určité regióny.

Pavel Štetina, žiak AB

Vel'konočná omal'ovánka

Informácie

www.spojenaskolasenica.edulife.sk

Na tomto čísle spolupracovali:

Mgr. Monika Šimlingerová

Kristína Masrnová, žiačka A9

Timea Prsteková, žiačka A8

Pavel Štetina, žiak A8

a ostatní pedagógovia.

Prajem veselú veľkú noc